
§ 226 LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI KOULUTUKSEN RAHOITUKSESTA

Kh 10.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää Kosken TI kunnalta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta ja laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain ja opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 7 ja 9 §:n muuttamisesta.

Esitys on osa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa ja sen tavoitteena on lausuntopyynnön mukaan uudistaa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman päätösten mukaisesti toisen asteen koulutuksen valtionosuusperusteita sekä lisätä rahoitusjärjestelmän ennakoitavuutta, läpinäkyvyyttä ja selkeyttä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian.

Lausunnot pyydetään toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään 14.11.2014. Kosken TI kunnan lausuntoa on valmistellut sivistyslautakunnan työryhmä, johon ovat kuuluneet sivistysjohtaja Mirja Rautavuori-Lehtinen, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Marja Jalli, sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja Risto Hämäläinen, sivistyslautakunnan jäsen Eeva Korimäki (Marttila) ja sivistyslautakunnan jäsen Mikko Tegel (Marttila).

Päätösehdotus:

Kosken TI kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että

saavutettavuuskorotus perusrahoituksessa on ensiarvoisen tärkeää. Jotta koulutuksen tasa-arvo säilyy maan eri osissa, nuoren on voitava opiskella lukio-opinnot kotoa käsin. Lukiokoulutus on pienemmissä kouluyhteisöissä edullista, koska se toteutetaan tiiviissä yhteistyössä peruskoulun yläluokkien kanssa. Yhteisyys tarkoittaa yhteistä hallintoa, opettajia, kuraattoria ja psykologia, kuljetuksia, tiloja ja laitteita. Koska joukkoliikenne on maaseudulta karsittu jo minimiin, voidaan nuorten koulukuljetuksissa lähilukioon hyvin hyödyntää peruskoulun lakisääteisiä koulukuljetuksia.

Maaseutukuntien lukion ja perusasteen 7.-9. luokkien välistä riippuvuussuhdetta on mahdotonta purkaa. Esimerkiksi Koskella ja Marttilalla on peruskoulun ja lukion yhteinen koulusopimus, ja tehokkaasti toimivaan ja tulokselliseen lukioon on hakeutunut opiskelijoita kymmenestä lähikunnasta. Lukion opiskelijamäärä on kasvanut vuosi vuodelta. Perusopetus yläluokilla pysyy laadukkaana, kun lukion toimipiste voi säilyä kunnassa ja siten peruskoulun ja lukion yhteiset aineenopettajat takaavat laadukkaan opetuksen. Opetusvelvollisuus ei täyty yläluokkien opetuksesta. Yhteistyön vahvistaminen alueen lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, korkeakoulujen ja vapaan sivistystyön kesken on tärkeää.

Perusrahoitus voidaan keskittää kolmeen opiskeluvuoteen, lähes kaikki opiskelijat suorittavatkin lukion siinä ajassa. Toisaalta tehokas opiskelu-

rytmi lisää entisestään syrjäytyneiden määrää. Järjestelmä kannustaa esimerkiksi masennusta sairastavat keskeyttämään väliaikaisesti opiskelunsa, mikä saattaa haitata paranemisprosessia ja lisätä keskeyttämisen riskiä. Kannustaako tämä järjestelmä tarjoamaan lukiokoulutusta mahdollisimman monelle ja laajalti oppimiskykyyn sitoutumatta vai poimimaan rusinat pullasta, jolloin jo hakuprosessissa pyritään tuloksellisuuteen. Vaihtoehtona voisi olla perusrahoituksen selkeä leikkaantuminen neljantenä opiskeluvuotena.

Suoritusrahoituksessa pitäisi laskentaperusteeksi kuulua myös ne opiskelijat, jotka eivät suorita ylioppilastutkintoa vaan ainoastaan lukion opintomäärän. Tällöin rahoitusperuste olisi yhteneväinen ammatillisen koulutuksen perusteen kanssa, jossa riittää yksi tutkinto.

Vaikuttavuusrahoituksessa jatko-opintoihin sijoittuminen ja opiskelijan hyvinvointi on oleellista. Lukion tarkoitus on tuottaa jatko-opintokelpoisuus, ei ammattia. Nuorista on pidettävä huolta, etteivät he ajaudu koulutusjärjestelmän ulkopuolelle.

Rahoituksen läpinäkyvyys ja selkeys on hyvä asia. Todellisuuteen perustuva rahoitus on oikea ja tasa-arvoinen. Koulun arkea ei ohjaa rahoitusmuoto. Toiminnan tuloksellisuuteen kannustavat opiskelijoiden menestyminen ja ammatinsa osaavien opettajien innostus ja motivaatio. Talousarvioon perustuva rahoitus ei tuo kunnalle vakautta ennakoitavuuteen. Perusturva heikkenee ja pitkäjänteinen suunnittelu on mahdollista, jos rahoitukseen vaikuttaa kulloisenkin vuoden poliittinen päätös.

Ei ole perusteita eikä kattavaa näyttöä sille, ettei myös alle 200 opiskelijan yksikkö voisi olla taloudellinen, tuloksellinen ja tehokas, päinvastoin, suuruus ei takaa paremmuutta. Yksikön koon sijaan oleellista on, miten innovatiivisesti toiminta on järjestetty, miten olemassa olevat resurssit parhaimmin kohdistetaan oleellisimpaan, eli opetukseen. Pieni on myös ketterämpi ennakoimaan tulevat muutokset. On tärkeää kuntien elinkeinotoiminnan kannalta, että rahoitusperusteiden seurauksena lukiokoulutus säilyy yksiköissä, joissa toimii myös koulutuspolkujen yksilöllistäminen. Hyvinvointivaltion menestys perustuu korkeaan ja tasavertaiseen koulutustasoon. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat säästöt joudutaan maksamaan välillisesti moneen kertaan takaisin.

Päätös:

Hyväksyttiin.

*Tarkastamattoman pöytäkirjan otteen
oikeaksi todistun*

11.11.2014

Jukka Mäkeläinen
JUUKA MÄKELÄINEN, PÖYTÄKIRJANTÄJÄ

§ 227 LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI LUKIOLAIN, AMMATILLISESTA PERUSKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN, AMMATILLISESTA AIKUISKOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN SEKÄ VAPAASTA SIVISTYSTYÖSTÄ ANNETUN LAIN 4 §:N MUUTTAMISESTA

Kh 10.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää Kosken TI kunnalta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esitys on osa hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa ja sen tavoitteena ovat lausuntopyynnön mukaan vahvat koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät, jotka kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian.

Lausunnot pyydetään toimittamaan opetus- ja kulttuuriministeriöön viimeistään 17.11.2014. Kosken TI kunnan lausuntoa on valmistellut sivistyslautakunnan työryhmä, johon ovat kuuluneet sivistysjohtaja Mirja Rautavuori-Lehtinen, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Marja Jalli, sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja Risto Hämäläinen, sivistyslautakunnan jäsen Eeva Korimäki (Marttila) ja sivistyslautakunnan jäsen Mikko Tegel (Marttila).

Päätösehdotus:

Kosken TI kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että

järjestämislupien vieminen pois kunnilta, ja varsinkin tällaisella aikataululla, on mahdotonta. Tämä rampauttaa koulutuksen ja halveksii demokratiaa. Sivistys on jokaisen suomalaisen perusoikeus. Lukion tarkoitus on tuottaa jatko-opintokelpoisuus, ei ammattia. Nuorista on pidettävä huolta, etteivät he ajaudu koulutusjärjestelmän ulkopuolelle. Koulutuksen tasa-arvo ei toteudu tasapäistämällä toimintatapoja. Sen sijaan meidän tulee ottaa huomioon ja antaa sijaa paikallisille toimintamalleille, jotka ajan myötä ovat muotoutuneet ja tulevat siitä kehittymään.

Vahva koulutuksenjärjestäjä ei aina ole suuri. Esimerkiksi Kosken lukio, jolla on yhteinen koulusopimus Marttilan kanssa sekä peruskoulussa että lukiossa, on kustannuksiltaan taloudellinen ja tuloksiltaan yli vuosien menestynyt huippulukio, jonne tullaan kymmenestä eri kunnasta ja jonka opiskelijamäärä kasvaa vuosi vuodelta. Lukioiden lähtötilanne pitää ottaa neutraalisti huomioon kokoon katsomatta.

Järjestämislupien siirtäminen suuriin yksiköihin ei meidän näkökulmastaamme ole taloudellista, tehokasta eikä tuloksellista. Vaikka Varsinais-Suomessa on melko tiheästi lukioita, monella opiskelijalla on jo nyt lähilukioonsa matkaa kolmisenkymmentä kilometriä. Lukiolainen voi nyt käydä koulua kotoa käsin, koska hän voi hyödyntää peruskoulun lakisääteisiä kuljetuksia, sillä joukkoliikennettä ei täällä enää ole. Tiivis yhteistyö peruskoulun yläasteen kanssa tarkoittaa yhteistä hallintoa, yhteisiä opettajia, tukipalveluja, kuljetuksia, tiloja ja laitteita. Jos hallinto ohjataan suurempiin yksiköihin, tulee se kangistamaan nykyistä joustavaa järjestelmää ja alentaa siten myös perusopetuksen tasoa.

On perusteetonta ohjata luvat vain suurempiin yksiköihin. Pienikin voi täyttää jo nyt kaikki vaaditut edellytykset. Tehokkaalla ja tuloksellisella maaseutulukiolla ovat kaikki opettajat päteviä, kurssitarjonta on monipuolinen, tukipalvelut, lukion tilat ja resurssit ovat kunnossa. Tiivis yhteisöllisyys tukee nuorta opiskelun eri vaiheissa, lisää henkilökunnan työhyvinvointia ja vähentää sairauspoissaoloja. Maaseutulukiolle on arvokasta myös kuntien tuki ja tiivis tuloksellinen yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Olemme jo reagoineet ikäluokkien pienenemiseen. Lukioon tulee opiskelijoita suuri määrä muista kunnista. Koskelaisia ja marittalaisia aloittaa Kosken lukion vuosittain noin 50 prosenttia ikäluokasta, mutta lisäksi muualta tulijoita on vuosittain lukion aloittavista 20-30 prosenttia. Samoin yhteistyö lähilukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa toimii tehokkaasti. Ammattipakettiopintoja aloittaa vuosittain noin kymmenen prosenttia lukiolaisista. Ylioppilaskirjoitusten tuloksissa opiskelijamme olivat vuosina 2011-13 kärkisijoilla sekä kokonaistuloksen että viiden aineen mukaan laskettuina.

Esityksessä pohditaan mahdollisen uuden lain vaikutuksia talouteen, viiranomaisiin, koulutuksen järjestäjien toimintaan ja yhteiskuntaan. Ykkösenä pitäisi kuitenkin olla nuori, jolle kuuluu mahdollisuus koulutukseen ja oppimiseen asuinpaikasta riippumatta. Tulokselliseen toimintaan opiskelijoita kannustaa oma menestyminen sekä ammattinsa osaavien opettajien motivaatio.

Kahden kunnan järjestämä ja monen kunnan suosima 120 opiskelijan yksikkö pystyy yhtä hyvin kuin suurempi yksikkö täyttämään kaikki luonnoksessa esitetyt kriteerit niin yhteistoiminnassa, laadussa, reagointikyvyssä kuin muissakin toiminnoissa. Juuri pieni yksikkö voi suurta tehokkaammin käyttää voimavaroja koulutuksen tuloksellisuuteen ja ennakointiin. Sillä ei ole päällekkäisiä toimintoja vaan työnjako on selkeä. Koulutuksen laatu ja taloudellinen tulos sekä jatkuvuus on mahdollista siksi, että hyväksytään ja ymmärretään muutokset lähellä ja kauempana. Toimintaa sopeutetaan ja kehitetään paikallisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien avulla. Lukiojärjestäjien toiminnallinen yhteistyö on tärkeää, mutta hallinnon on oltava riittävän lähellä opiskelijaa, ja siksi myös oppilaitosta. Miksi valtio haluaa päättää siitä, mihin kunnat rahansa laittavat. Taloudellinen tulosoajausrahoitus riittää.

Esitetyssä luonnoksessa ollaan kaukana nykylukion arjesta, joka on nyt kuntien järjestämänä tehokasta, taloudellista ja tuloksellista sekä johtaa erittäin hyvin myös jatko-opintoihin.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Tarkastamattoman pöytäkirjan
sihteerin todistus

11.11.2014

Jukka Mäkelä, Pöytäkirjan johtaja